

อัตราการเพิ่มของประชากรกับปัญหาต่าง ๆ

ประชากร

ประชากรของโลก ยังไม่อาจกล่าวอย่างแน่นอนได้ว่า จำนวนประชากรที่แท้จริงของโลกมีจำนวนเท่าใด แต่จากการคาดคะเนอาจแสดงได้ตามตาราง ๑

ตาราง ๑

ประชากรของโลก

ปี ค.ศ.	จำนวน (ล้านคน)
๑๘	๒๕๖ ๑
๑๐๐๐	๒๘๖ ๑
๑๒๐๐	๒๘๘ ๑
๑๕๐๐	๔๒๓ ๑
๑๗๕๐	๓๓๑ ๑
๑๘๐๐	๑๖๖๘ ๒
๑๘๕๐	๒๕๐๑ ๒
๑๘๕๕	๒๓๒๒ ๒
๑๘๖๐	๒๔๘๖ ๒
๑๘๖๕	๓๒๘๘ ๒
๑๘๗๐	๓๖๑๐ ๒

ตาราง ๑
ประชากรของโลก

ปี ค.ศ.	จำนวน (ล้านคน)
๑๙๗๕	๓๙๖๗ ^๒
๑๙๗๖	๔๐๔๔ ^๒

^๑ ที่มา : การคาดคะเนของ Clark และ John D. Durand, "Historical Estimates of World Population : An Evaluation," Population and Development Review 3 (September 1977) : 256.

^๒ ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976 (New York : United Nations, 1977), p. 115.

จากตาราง ๑ เห็นได้ว่า จำนวนประชากรจาก ค.ศ. ๑๕ ถึง ค.ศ. ๑๙๐๐ ซึ่งเป็นระยะเวลา ๑๔๕ ปี เพิ่มขึ้นจากจำนวน ๒๕๒ เป็น ๑๖๖๘ ล้านคน หรือเพิ่มขึ้น ๑๔๑๖ ล้านคน แต่ในระยะเวลาจาก ค.ศ. ๑๙๕๐ ถึง ค.ศ. ๑๙๗๖ ซึ่งเป็นระยะเวลาเพียง ๒๖ ปี ประชากรเพิ่มขึ้นจาก ๒๕๐๑ เป็น ๔๐๔๔ ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นถึง ๑๕๔๓ ล้านคน

ประชากรของประเทศไทย การสำรวจ การคาดคะเน ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ แสดงให้เห็นได้ว่า จำนวนประชากรของไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี ตั้งแต่จากปี พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๔ ล้านคน เป็นประมาณ ๔๕ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จากตาราง ๒ และหากใช้สถิติการคาดคะเนประชากรกลางปี ค.ศ. ๑๙๗๖ ของสหประชาชาติ จัดอันดับประชากรของประเทศต่าง ๆ แล้ว ประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ ๑๗ ของโลก โดยมีจำนวนประชากรรองจากประเทศต่าง ๆ ที่แสดงในตาราง ๓

ตาราง ๒
ประชากรของประเทศไทย

ปี พ.ศ.	จำนวน (ล้านคน)	
๒๔๕๓	๘,๑๔๙,๔๘๓ ^๑	
๒๔๖๒	๘,๒๐๓,๓๕๕ ^๑	
๒๔๗๒	๑๑,๕๐๖,๒๐๓ ^๑	
๒๔๘๐	๑๔,๔๖๔,๑๐๕ ^๑	
๒๔๙๐	๑๗,๔๔๒,๖๘๙ ^๑	
๒๕๑๓	๓๔,๓๙๗,๓๓๔ ^๒	
๒๕๑๓	๓๕,๕๕๐,๑๐๕ ^๓	ขอมูลในวันที่ ๓๑ ธ.ค.๑๓
๒๕๑๓	๓๕,๙๔๗,๐๐๐ ^๔	ประชากรกลางปี ๒๕๑๓
๒๕๑๕	๓๘,๓๕๙,๐๐๘ ^๕	ขอมูลในวันที่ ๓๑ ธ.ค.๑๕
๒๕๑๙	๔๒.๙๖ ^๖	
๒๕๒๐	๔๔,๒๗๒,๖๙๓ ^๗	ขอมูลในวันที่ ๓๑ ธ.ค.๒๐
๒๕๒๑	๔๕,๒๒๑,๖๒๕ ^๘	ขอมูลในวันที่ ๓๑ ธ.ค.๒๑

^๑ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมมหาดไทย, กองทะเบียน, การสำรวจ
สำมะโนครัวทั่วราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๙๐, เล่ม ๑.

(กรุงเทพฯ : กองทะเบียน กรมมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย,
[ม.ป.ป.]) , หน้า ๓.

^๒ที่มา : สำมะโนครัวประชากรและเคหะ พ.ศ.๒๕๑๓ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
คู สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,

- กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย
(กรุงเทพฯ : กองวางแผนกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๑๓) หน้า ๒, ๘.
๓. ที่มา : บัญชีแสดงจำนวนราษฎรและจำนวนบ้าน ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๓
กองทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คู่มือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย, หน้า ๕, ๗.
๔. ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย, หน้า ๑.
๕. ที่มา : บัญชีจำนวนราษฎรและจำนวนบ้าน กองทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คู่มือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย, หน้า ๘, ๑๐.
๖. ที่มา : สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๒๐) , หน้า ๑๑๒.
๗. ที่มา : สถิติจำนวนประชากรตามหลักฐานทะเบียนราษฎร เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๐ กระทรวงมหาดไทย คู่มือ สยามจกหมายเหตุ ๓ (๓ - ๕ มีนาคม ๒๕๒๑) : ๒๕๓.
๘. ที่มา : จำนวนประชากรตามหลักฐานทะเบียนราษฎร เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ คู่มือ สยามรัฐ (๑๑ มกราคม ๒๕๒๒) : ๓.

ตาราง ๓
ประชากรของบางประเทศ

ประเทศ	คาดคะเนกลางปี ค.ศ. ๑๙๗๖ (หน่วยเป็นพัน)
๑. จีน	๘๕๒,๑๓๓
๒. อินเดีย	๒๑๐,๐๗๗
๓. สหภาพโซเวียต	๒๕๖,๖๗๖
๔. สหรัฐอเมริกา	๒๑๕,๑๑๘
๕. อินโดนีเซีย	๑๓๙,๖๑๖
๖. ญี่ปุ่น	๑๑๒,๗๖๘
๗. บราซิล	๑๐๙,๑๘๑
๘. ปากีสถาน	๗๒,๓๖๘
๙. ไนจีเรีย	๖๙,๗๕๐
๑๐. เม็กซิโก	๖๒,๗๖๙
๑๑. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๖๑,๕๙๘
๑๒. อิตาลี	๕๖,๑๘๙
๑๓. สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ	๕๕,๙๒๘
๑๔. ฝรั่งเศส	๕๒,๙๑๕
๑๕. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	๕๖,๕๒๓
๑๖. ฟิลิปปินส์	๕๓,๗๕๑
๑๗. ไทย	๕๒,๙๖๐

ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, pp. 118 - 124.

อัตราการเกิด

อัตราการเกิดของประชากรโลก ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๕ - ๑๙๗๖ มีอัตราเกิด ๓๖ ต่อประชากรพันคน

อัตราการเกิดของประชากรไทยและของบางประเทศ ประเทศไทยมีอัตราการเกิดสูงกว่าประเทศอื่น ๆ มาก คือ มีอัตราการเกิดอยู่ระหว่าง ๓๑ ถึง ๔๓ (ต่อประชากรพันคน) ซึ่งอาจจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ที่มีอัตราการเกิดสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อังกฤษ ที่มีอัตราการเกิดต่ำกว่า ๒๐ คูตาราง ๔

ตาราง ๔

อัตราการเกิดของประชากรไทยและของบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการเกิด (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
แคนาดา	๑๙๗๕		๑๕.๓ ^๑
สหรัฐอเมริกา	๑๙๗๖		๑๕.๓ ^๑
จีน	๑๙๗๖ - ๗๕		๒๖.๘ ^๑
อินเดีย	๑๙๗๕		๓๕.๕ ^๑
อินโดนีเซีย	๑๙๗๖ - ๗๕		๔๒.๘ ^๑
ญี่ปุ่น	๑๙๗๕		๑๗.๒ ^๑
มาเลเซีย	๑๙๗๕		๓๑.๕ ^๑
ปากีสถาน	๑๙๖๘		๓๖ ^๑
ฟิลิปปินส์	๑๙๗๖ - ๗๕		๔๓.๘ ^๑

ตาราง ๔

อัตราเกิดของประชากรไทยและของบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการเกิด (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
สิงคโปร์	๑๙๗๖		๑๘.๘ ๑
ฝรั่งเศส	๑๙๗๖		๑๓.๖ ๑
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๑๙๗๖		๙.๘ ๑
อิตาลี	๑๙๗๕		๑๔.๘ ๑
สวีเดน	๑๙๗๖		๑๑.๙ ๑
สหราชอาณาจักร	๑๙๗๖		๑๒.๑ ๑
ออสเตรเลีย	๑๙๗๕		๑๗.๓ ๑
สหภาพโซเวียต	๑๙๗๕		๑๘.๑ ๑
ไทย		๒๔๘๐	๓๕.๒ ๒
		๒๔๘๕	๓๔.๗ ๒
		๒๔๙๐	๒๓.๖ ๒
		๒๔๙๕	๒๗.๔ ๒
		๒๕๐๐	๓๑.๙ ๒
		๒๕๐๕	๓๕.๐ ๒
		๒๕๑๐	๓๕.๐ ๒
		๒๕๑๕	๓๒.๕ ๒
		๒๕๑๖	๓๑.๐ ๒
		๒๕๑๗	๓๐.๖ ๒

ตาราง ๔

อัตราการเกิดของประชากรไทยและของบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการเกิด (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
		๒๕๑๓ - ๑๔	๓๓.๐ ^๓
	๑๙๖๖ - ๗๕	๒๕๑๓ - ๑๔	๔๓.๘ ^๔

- ^๑ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, pp. 131 -134.
- ^๒ที่มา : กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวง, กองสถิติสาธารณสุข, สถิติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๑๖ - ๒๕๑๗ (กรุงเทพฯ : กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, [ม.ป.ป.]), หน้า ๑๐๓.
- ^๓ที่มา : สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานประจำปี ๒๕๑๕ (กรุงเทพฯ : กองรายงานสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, [ม.ป.ป.]), หน้า ๒๑.
- ^๔ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 133.

อัตราการตาย

อัตราการตายของประชากรโลก ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๕ - ๑๙๗๖ มีอัตราการตาย ๑๓ ต่อประชากรพันคน

อัตราการตายของประชากรไทยกับของบางประเทศ อัตราการตายของประเทศไทยไม่ค่อยเป็นปัญหา ไม่มีอัตราสูงกว่าประเทศต่าง ๆ เหมือนเรื่องอัตราการเกิด มีอัตราการตายอยู่ระหว่าง ๖ - ๑๑ (ต่อประชากรพันคน) ดูตาราง ๕

^๑United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 115.

ตาราง ๕

อัตราการตายของประชากรไทยและของบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการตาย (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
แคนาดา	๑๙๓๕		๓.๓
สหรัฐอเมริกา	๑๙๓๖		๘.๙
จีน	๑๙๓๖ - ๓๕		๑๐.๓
อินเดีย	๑๙๓๕		๑๕.๕
อินโดนีเซีย	๑๙๓๖ - ๓๕		๑๖.๙
ญี่ปุ่น	๑๙๓๕		๖.๕
มาเลเซีย	๑๙๓๕		๖.๕
ปากีสถาน	๑๙๖๘		๑๒
ฟิลิปปินส์	๑๙๓๖ - ๓๕		๑๐.๕
สิงคโปร์	๑๙๓๖		๕.๑
ฝรั่งเศส	๑๙๓๖		๑๐.๕
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๑๙๓๖		๑๑.๙
อิตาลี	๑๙๓๕		๙.๙
สวีเดน	๑๙๓๖		๑๑.๐
สหราชอาณาจักร	๑๙๓๖		๑๒.๒
ออสเตรเลีย	๑๙๓๕		๘.๑
สหภาพโซเวียต	๑๙๓๕		๙.๓
ไทย		๒๔๘๖	๑๓.๓
		๒๔๘๕	๑๖.๑
		๒๔๙๐	๑๓.๕

ตาราง ๕
อัตราการตายของประชากรไทยและของบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการตาย (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
		๒๔๘๕	๘.๐
		๒๕๐๐	๘.๐
		๒๕๐๕	๗.๘
		๒๕๑๐	๗.๒
		๒๕๑๕	๖.๘
		๒๕๑๖	๖.๘
		๒๕๑๗	๖.๘
		๒๕๑๗ - ๑๘	๘.๘
	๑๙๗๖ - ๗๕	๒๕๑๓ - ๑๘	๑๐.๘

๑. ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, pp. 131 - 134.

๒. ที่มา : กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวง, กองสถิติสาธารณสุข, สถิติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๑๖ - ๒๕๑๗, หน้า ๑๐๓.

๓. ที่มา : สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานประจำปี ๒๕๑๘, หน้า ๒๑.

๔. ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 133.

อัตราการเพิ่ม

ก. อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติ เป็นผลต่างระหว่างอัตราการเกิดกับอัตราการ

ตาย

๑. อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติของโลก มีอัตราการเพิ่ม ๑.๕^๑ ระหว่าง
ปี ค.ศ. ๑๙๖๕ - ๑๙๗๖

๒. อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติของไทยและบางประเทศ ประเทศไทย
มีอัตราการเพิ่ม ๓๒.๖ (ต่อประชากรพันคน) ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๖ - ๑๙๗๕ (พ.ศ. ๒๕๑๓ -
๒๕๑๔) เป็นอัตราที่อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีอัตราการเพิ่มสูง คูตาราง ๖

ตาราง ๖

อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติของไทยและบางประเทศ

ประเทศ	ค.ศ.	อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติ (ต่อพัน)
แคนาดา	๑๙๗๕	๔.๘
สหรัฐอเมริกา	๑๙๗๖	๕.๘
จีน	๑๙๗๐ - ๗๕	๑๖.๖
อินเดียน	๑๙๗๕	๒๐.๑
อินโดนีเซีย	๑๙๗๖ - ๗๕	๒๖.๐
ญี่ปุ่น	๑๙๗๕	๑๐.๘
มาเลเซีย	๑๙๗๕	๒๕.๐
ปากีสถาน	๑๙๖๘	๒๘
ฟิลิปปินส์	๑๙๗๖ - ๗๕	๓๓.๓
ไทย	๑๙๗๖ - ๗๕	๓๒.๖
สิงคโปร์	๑๙๗๖	๑๓.๗

ตาราง ๖

อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติของไทยและบางประเทศ

ประเทศ	ค.ศ.	อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติ (ต่อพัน)
ฝรั่งเศส	๑๙๗๖	๓.๑
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๑๙๗๖	- ๒.๑
อิตาลี	๑๙๗๕	๔.๕
สวีเดน	๑๙๗๖	๐.๕
สหราชอาณาจักร	๑๙๗๖	- ๐.๑
ออสเตรเลีย	๑๙๗๕	๕.๒
สหภาพโซเวียต	๑๙๗๕	๘.๘

ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 132 - 134.

ข. อัตราการเพิ่มแต่ละปี **006851**

๑. อัตราการเพิ่มแต่ละปีของประชากรโลก มีอัตราการเพิ่ม ๑.๕ %
ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๖๕ - ๑๙๗๖ และ ๑๙๗๖ - ๑๙๗๖

๒. อัตราการเพิ่มแต่ละปีของประชากรไทยและบางประเทศ อัตราการเพิ่ม
แต่ละปีของประชากรไทย เป็นไปในลักษณะเดียวกันและมีตัวเลขสัมพันธ์กับอัตราการเพิ่มโดย
ธรรมชาติ คูตาราง ๗

^๑ United Nations. Demographic Yearbook 1976, p. 115.

ตาราง ๓

อัตราการเพิ่มแต่ละปีของประชากรไทยและบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการเพิ่มแต่ละปี (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
แคนาดา	๑๙๓๖ - ๓๖		๑.๔
สหรัฐอเมริกา	๑๙๓๖ - ๓๖		๐.๓
จีน	๑๙๓๐ - ๓๖		๑.๓
อินเดีย	๑๙๓๐ - ๓๖		๒.๑
อินโดนีเซีย	๑๙๓๐ - ๓๖		๒.๖
ญี่ปุ่น	๑๙๓๖ - ๓๖		๑.๓
มาเลเซีย	๑๙๓๐ - ๓๖		๒.๕
ปากีสถาน	๑๙๓๖ - ๓๖		๓.๐
ฟิลิปปินส์	๑๙๓๖ - ๓๖		๒.๕
สิงคโปร์	๑๙๓๖ - ๓๖		๑.๖
ฝรั่งเศส	๑๙๓๐ - ๓๖		๐.๓
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๑๙๓๖ - ๓๖		๐.๒
อิตาลี	๑๙๓๖ - ๓๖		๐.๘
สวีเดน	๑๙๓๖ - ๓๖		๐.๔
อังกฤษและเวลส์	๑๙๓๖ - ๓๖		๐.๒
ออสเตรเลีย	๑๙๓๖ - ๓๖		๑.๕
สหภาพโซเวียต	๑๙๓๖ - ๓๖		๐.๕
ไทย		๒๔๖๒	๑.๔
		๒๔๗๒	๒.๔
		๒๔๘๐	๒.๕

ตาราง ๗

อัตราการเพิ่มแต่ละปีของประชากรไทยและบางประเทศ

ประเทศ	ปี		อัตราการเพิ่มแต่ละปี (ต่อพัน)
	ค.ศ.	พ.ศ.	
		๒๔๕๐	๑.๕ ^๒
		๒๕๐๓	๓.๒ ^๒
		๒๕๑๓	๒.๗ - ๓.๐ ^๒
		๒๕๑๓ - ๑๘	๓.๑ ^๓
	๑๙๗๐ - ๗๖		๒.๘ ^๔
		๒๕๑๙	๒.๗ ^๕

^๑ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, pp. 119 - 124.

^๒ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคน, หน้า ๑.

^๓ที่มา : สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานประจำปี ๒๕๑๙, หน้า ๒๑.

^๔ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 122.

^๕ที่มา : สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๑๑๒.

๓. การเพิ่มของประชากรในอัตราต่าง ๆ มีผู้คาดคะเนและแสดงตัวเลขว่า หากประชากรมีอัตราการเพิ่มต่อปี ๐.๕ % จะใช้เวลา ๑๓๕ ปี ในการที่ประชากรจะ

เพิ่มขึ้นเท่าตัว และภายใน ๑ ศตวรรษ ประชากร ๑๐ ล้านคน จะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๖ ล้านคน หากอัตราการเพิ่มสูงขึ้นก็จะได้ตัวเลขแตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง ๔

ตาราง ๔

การเพิ่มของประชากรในอัตราต่าง ๆ

อัตราการเพิ่มต่อปี (เปอร์เซ็นต์)	ระยะเวลาที่ประชากรจะ เพิ่มขึ้นเท่าตัว คิดเป็นปี	ภายใน ๑ ศตวรรษ ประชากร ๑๐ ล้าน คน จะเพิ่มขึ้นเป็น
๐.๕	๑๓๘	๑๖
๑.๐	๗๐	๒๓
๑.๕	๔๗	๔๔
๒.๐	๓๕	๗๒
๒.๕	๒๘	๑๑๘
๓.๐	๒๓	๑๕๒
๓.๕	๒๐	๓๑๒
๔.๐	๑๘	๕๐๕

ที่มา : ฟิสเซอร์ แทคต์, ประชากรล้นโลก, แปลโดย ถนอมนวล ณ ป้อมเพ็ชร
(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๑๘) , หน้า ๕.

ขนาดของครอบครัว

ขนาดครอบครัวของไทยและของบางประเทศ ปี พ.ศ.๒๕๔๐ ประเทศไทยมีขนาด

ครอบครัว ๕.๓ คนต่อ ๑ ครัวเรือน และมีขนาด ๕.๖, ๕.๘ ในปี พ.ศ.๒๕๐๓, ๒๕๑๓
จัดเป็นประเทศที่มีขนาดครอบครัวใหญ่ ตาราง ๕

ตาราง ๕
ขนาดครอบครัวของบางประเทศ

ประเทศ	ปี (ค.ศ.)	ขนาดของครอบครัว
แคนาดา	๑๙๗๑	๓.๕
สหรัฐอเมริกา	๑๙๗๐	๓.๑
อินเดีย	๑๙๗๑	๕.๖
ญี่ปุ่น	๑๙๗๕	๓.๘
ปากีสถาน	๑๙๖๘	๕.๗
ฟิลิปปินส์	๑๙๗๐	๕.๘
สิงคโปร์	๑๙๗๐	๕.๓
ฝรั่งเศส	๑๙๖๘	๓.๑
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	๑๙๗๐	๒.๗
อิตาลี	๑๙๗๑	๓.๓
สวีเดน	๑๙๗๐	๒.๖
อังกฤษและเวลส์	๑๙๗๑	๒.๘
ออสเตรเลีย	๑๙๗๑	๓.๓
สหภาพโซเวียต	๑๙๗๐	๓.๗

ที่มา : United Nations, Demographic Yearbook 1976, pp. 920 - 942.

เอกสารต้นฉบับ ราชแพทยาคม, "แนวโน้มและลักษณะการเพิ่มของประชากรไทย,"
วารสารประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ๑ (กันยายน ๒๕๑๖) : ๒๒.

การคาดคะเนประชากรในอนาคต

ประชากรโลก รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเกี่ยวกับการศึกษาในเรื่องประชากร ต่อสมัชชาแห่งสหประชาชาติในการประชุมครั้งที่ ๒๑ ปี ค.ศ. ๑๙๖๖ กล่าวถึงการคาดคะเนประชากรขนาดปานกลางในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ อาจเพิ่มขึ้นถึง ๖,๑๓๐ ล้านคน และชี้ว่าหากการลดลงในการเจริญพันธุ์ในประเทศกำลังพัฒนาไม่เกิดขึ้น ประชากรโลกทั้งหมดจะถึง ๙,๕๒๒ ล้านคน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐

ประชากรของไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คาดคะเนจำนวนประชากรในปี ๒๕๔๓ ไว้ ๓ แบบ คือ ถ้ามีอัตราการเกิดในระดับสูง จะมี ๔๔,๐๓๕,๐๐๐ คน ระดับกลาง ๓๖,๕๓๑,๐๐๐ คน ระดับต่ำ ๓๐,๕๓๕,๐๐๐ คน หรือเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ ๒.๘, ๑.๕ และ ๑.๘ ตามลำดับ^๒

ปัญหาประชากร

จำนวนของประชากรยังคงเพิ่มสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากอัตราการเกิดมากกว่าอัตราการตาย ทำให้มนุษย์ต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กำลังเกิดหรือจะเกิดขึ้นจากการเพิ่มของจำนวนประชากรสมควรจะพิจารณาถึง โดยสังเขปดังนี้

๑. ปัญหาพื้นที่ ความหนาแน่น เนื้อที่พื้นผิวของโลกมีประมาณ ๑๓๕,๔๓๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของประชากร ๓๐ คน ต่อเนื้อที่ ๑ ตารางกิโลเมตร ในปี ค.ศ. ๑๙๗๖^๓ แม้พิจารณาแล้วอาจจะเห็นว่า ความหนาแน่นยังไม่น่าวิตก แต่ก็เห็นได้ว่า

^๑ United Nations, Office of Public Information, Yearbook of the United Nations 1966 (New York : Office of Public Information United Nations, 1968, p. 356.

^๒ เทียนฉาย กิระนันท์, การเพิ่มประชากรกับการพัฒนากำลังคนของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓) , หน้า ๓, ๔.

^๓ United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 115.

พื้นที่ของโลกบางแห่งไม่อาจใช้ หรือไม่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือทำมาหากิน เช่น พื้นที่แถบขั้วโลก ภูเขา ทะเลทราย มหาสมุทร ทะเล ความหนาแน่นของประชากรยังคงเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เสมอมา

ประเทศต่าง ๆ มีพื้นที่และความหนาแน่นของประชากรแตกต่างกัน สถิติความหนาแน่นในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ ของบางประเทศ เช่น ประเทศแคนาดา มีความหนาแน่นของประชากร ๒ คน ต่อเนื้อที่ ๑ ตารางกิโลเมตร สหรัฐอเมริกา ๒๓ จีน ๘๘ ฮองกง ๘,๐๘๘ อินเดียน ๑๘๖ อินโดนีเซีย ๖๙ ญี่ปุ่น ๓๐๓ มาเลเซีย ๓๗ ปากีสถาน ๕๐ ฟิลิปปินส์ ๑๘๖ สิงคโปร์ ๓,๘๒๑ ฝรั่งเศส ๘๓ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ๒๔๗ อิตาลี ๑๘๗ สวีเดน ๑๘ อังกฤษ ๒๒๕ ออสเตรเลีย ๑๒ สหภาพโซเวียต ๑๒ คน ต่อตารางกิโลเมตร ประเทศที่มีความหนาแน่นมากจะมีความรู้สึกเริ่มประสกับปัญหาการขาดแคลนพื้นที่

ประเทศไทยมีเนื้อที่รวมทั้งประเทศ ๕๑๔,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร^๒ ความหนาแน่นของประชากรไทยในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีจำนวน ๑๖ คน ต่อเนื้อที่ ๑ ตารางกิโลเมตร และเพิ่มเป็น ๑๘, ๒๒, ๒๘, ๓๔, ๖๗, ๘๒, และ ๘๘ คน ในปี ๒๕๖๒, ๒๕๗๒, ๒๕๘๐, ๒๕๙๐, ๒๕๑๓, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ ตามลำดับ การที่ประชากรของประเทศมีอัตราเพิ่มสูง ทำให้

^๑ Ibid, pp. 119 - 124.

^๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย, หน้า ๑๑.

^๓ กระทรวงมหาดไทย, กรมมหาดไทย, กองทะเบียน, การสำรวจสำมะโนครัวทั่วราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๕๐, เล่ม ๑. , หน้า ๓.

^๔ สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๑๓ คู สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองวางแผนกำลังคน, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย, หน้า ๑๑.

^๕ United Nations, Demographic Yearbook 1975 (New York : United Nations Publication, 1976) , p. 145.

^๖ United Nations, Demographic Yearbook 1976, p. 122.

ความต้องการที่ดินเพื่อการเกษตร ที่อยู่อาศัย แยกแยกที่ดินให้แก่ลูกหลานและใช้ในการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ ปี พ.ศ.๒๕๓๐ - ๒๕๓๕ กล่าวถึงปัญหาเรื่องนี้ว่า

ความกดดันของประชากรในเรื่องที่ดินทำกินมีมาก การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรมีขนาดเล็กลงจากอัตราเฉลี่ยครอบครัวละ ๑๖ ไร่ ในปี ๒๕๑๖ เหลือเพียงครอบครัวละ ๑๔.๗ ไร่ ในขณะที่เดียวกันก็ปรากฏว่า จำนวนเกษตรกรรชากรที่ทำกินมีแนวโน้มสูงขึ้น เฉพาะในปี ๒๕๑๔ มีโรงเรียนหรือที่ดินทำกินจากคณะกรรมการช่วยเหลือชาวไร่ชาวนา ถึง ๕๘,๒๘๔ ไร่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการเช่าที่ดิน ดังจะเห็นได้จากภาคกลางมีผู้เช่า นารวม ๒ แสนกว่าครอบครัว หรือร้อยละ ๔๑ ของจำนวนผู้เช่านาทั้งประเทศ

สิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เมื่อคนเกิดขึ้นมากพื้นที่ที่ดินมีน้อยและมีจำกัด ที่ดินจะมีราคาแพง คนยากจนจะไม่มีเงินซื้อที่ดินมาอยู่ หรือใช้ทำมาหากิน ทำให้อาจต้องมีการปฏิรูปที่ดิน แต่ถ้าคนเกิดล้นพื้นที่จริง ๆ ก็คงไม่มีที่ดินมาให้อุปโภคได้ ในปัญหาระหว่างประเทศ ก็เกิดการขัดแย้งในเรื่องพื้นที่

มีผู้พูด คิด เขียนต่าง ๆ ที่กล่าวถึงเรื่องประชากรจะล้นโลก วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น และในจำนวนนี้ก็มีข่าวสารจากประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของประชากร เดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๖๘ เติมน่า ถ้าอัตราการเจริญเติบโตของประชากรอย่างในปัจจุบันมีต่อไปเป็นเวลา ๒๕๐ ปี มนุษย์แต่ละคนจะมีพื้นที่น้อยกว่าหนึ่งตารางฟุต และในปี ๓๕๒๐ ผู้นำนักของมนุษย์จะเกินความพอเคราะห์

๒. ปัญหาเรื่องอาหาร เป็นปัญหาหนึ่งที่กล่าวถึงกันทั่วไปว่า จะมีเพียงพอหรือไม่ในอนาคต เมื่อมีประชากรมากขึ้น ก็เป็นการเพิ่มผู้บริโภค ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มผลผลิตมาเพื่อสนองความต้องการ แต่การเพิ่มผลผลิตย่อมถูกจำกัดในเรื่องที่ดิน ทรัพยากร ฯลฯ โทมัส โรเบิร์ต มอลท์ส (ค.ศ.๑๗๖๖ - ๑๘๓๕) กล่าวว่า อุปสรรคการเลี้ยง

สำนักงานรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๓๐ - ๒๕๓๕, หน้า ๑๒.

Donald H. Berman, "A Lawyer's View of the Population Crisis," in The Role of Law in Population Planning, ed. Donald T. Fox (New York : Oceana Publications, 1972) , p. 1.

ชีพ (Subsistence) เพิ่มขึ้นเพียงในอัตราส่วนเลขคณิต คือ ๑ - ๒ - ๓ - ๔ - ๕ - ๖ - ๗ แต่ประชากรเมื่อไม่ถูกควบคุมเพิ่มขึ้นในอัตราส่วน เรขาคณิต คือ ๑ - ๒ - ๔ - ๘ - ๑๖ - ๓๒ - ๖๔

ข่าวสาร หรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงการขาดแคลนอาหารในบางประเทศยังคงมีปรากฏให้เห็น ในประเทศไทยแม้จะยังไม่มีเหตุการณ์รุนแรงในเรื่องเหล่านี้ก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอาหารเริ่มเกิดขึ้นบ้างแล้ว เช่น จากสถิติเด็กอายุต่ำกว่า ๖ ปี ที่ตายจำนวน ๑๑๑,๒๘๐ คน ในปี ๒๕๑๓ ตายสืบเนื่องจากสาเหตุของภาวะทุพโภชนาการ จำนวน ๕๕,๐๐๐ คน ^๒ ผู้อำนวยการกองโภชนาการ กรมอนามัย เปิดเผยว่า เด็กก่อนวัยเรียนประมาณ ๕๒ % ทั่วประเทศหรือประมาณ ๓.๕ ล้านคน มีลักษณะอาการของการเป็นโรคขาดอาหาร ^๓ อันแสดงให้เห็นถึงการขาดสารอาหาร การขาดแคลนข้าวบริโภคยังมีให้เห็น กรมประชาสงเคราะห์ได้ให้การสงเคราะห์ราษฎรอดัดขาดแคลนข้าวบริโภค มีจำนวน ๑,๒๒๐,๓๖๘ คน คิดเป็นเงิน ๒๑,๔๐๕,๑๖๖ บาท ประชาสงเคราะห์จังหวัดในจังหวัดที่มีการจัดตั้งขึ้น ก็ให้ความช่วยเหลือดังกล่าว มีจำนวน ๑๓๗,๑๕๕ ราย คิดเป็นเงิน ๒,๑๕๕,๕๕๐ บาท ในรอบปีงบประมาณ ๒๕๑๔ ^๔ เนื่องที่การเพาะปลูกข้าวในปี ๒๕๑๖ มีจำนวน ๔๔,๑๕๕,๐๐๐ ล้านไร่ ในปี ๒๕๑๓ เนื่องที่การเพาะปลูกข้าวไม่เพิ่มขึ้น คือ มีเพียง

^๑ Warren S. Thompson and David Lewis, Population Problems, 5 th ed. (New York : Mc Graw - Hill, 1965) , p. 17.

^๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๒๙๑.

^๓ สยามรัฐ (๓๐ มีนาคม ๒๕๒๑) : ๓.

^๔ กระทรวงมหาดไทย, กรมประชาสงเคราะห์, รายงานประจำปี ๒๕๑๔ (กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๑๔) , หน้า ๑๓, ๑๔.

๔๓,๒๓๖,๐๐๐ ล้านไร่^๑ ดังนั้น ถ้าหากไม่มีการเพิ่มเนื้อที่การผลิตหรือปรับปรุงในค่านเทคนิค
วิทยาการต่าง ๆ แล้ว ก็อาจจะไม่มีข้าวพอจะส่งออกนอกประเทศในอนาคต

มติสมัชชาแห่งสหประชาชาติ ที่ ๖๖๕ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๖ ได้พิจารณาถึง
ทรัพยากรอาหารของโลกว่า เพิ่มขึ้นรวดเร็วน้อยกว่าประชากรโลก^๒ คณะอนุกรรมการเกษตร
และป่าไม้ สภาซีเนต สหรัฐอเมริกา กล่าวถึงผลผลิตอาหารลดลงในปี ค.ศ. ๑๙๖๑ ข้าวสำรอง
ลดไปถึงใช้ได้เพียง ๕๕ วัน จำนวนที่สะสมได้ลดลงไปถึงสามารถใช้ได้เพียง ๗๖ วัน ใน ค.ศ.
๑๙๗๖ Stephen Schneider ได้ย้ำถึงการคาดคะเนกันว่า มีอาหารสำหรับใช้ไปได้เพียง ๓๐
วัน ในปี ๑๙๗๓^๓ รายงานผลการสำรวจจำนวนผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั่วโลกใน
ระหว่างปี ๑๙๖๐ ถึง ๑๙๗๕ ก็กล่าวถึงว่า แม้ว่าทั่วโลกจะผลิตอาหารได้เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี
๑๙๖๐ เป็นต้นมา แต่อัตราส่วนอาหารต่อประชากรหนึ่งคนไม่ได้เพิ่มขึ้นเลย^๔ รายงานของ
องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติกล่าวว่า โลกมีผู้อยู่ภายใต้การขาดอาหาร
ประมาณ ๔๕๐ ล้านคน ประเทศบังคลาเทศ บราซิล สหภาพพม่า โคลอมเบีย เอธิโอเปีย
อินเดีย อินโดนีเซีย ไนจีเรีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ฑูคาน แทนซาเนีย และแซร์ ประสบ
ปัญหาอาหารไม่เพียงพอภายในประเทศ โบลิเวีย ซาด เอลซัลวาดอร์ มัลดีฟ มาลี

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ผู้รวบรวม. สมุดสถิติรายปี
ประเทศไทย, บรรพ ๓๑ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี,
๒๕๑๙) หน้า ๑๘๑.

^๒ United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments
(New York : Oceana Publication, 1974), p. 74.

^๓ Charlie Rose, "Feeding the Billions from Outer Space,"
Public Administration Review 36 (September - October 1976) : 608.

^๔ เค็ฟนิวส์, "เอฟ. เอ. โอ. เป็นห่วงจะไม่มีข้าวในอนาคต," สยามรัฐ
(๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๑) : ๑๑.

มอริเตเนีย ไนเจอร์ โชมาเลีย และอัปเปอร์วอลตา เเชิญความยุ่งยากในเรื่องคุณค่าของอาหาร^๑ ข้อเท็จจริง รายงานการสำรวจต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับอาหาร

๓. ปัญหาทางเศรษฐกิจ ประชากรหรือคนที่เกิดมาย่อมมีผล ก่อให้เกิดผลต่อเศรษฐกิจ การผลิต การบริโภค ผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี มีจำนวนถึง ๑๘.๔ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๕.๐ ของประชากรจำนวน ๔๐.๘ ล้านคน ในเดือนเมษายน ๒๕๑๘ การสำรวจแรงงานชนบท ปรากฏว่า จำนวนผู้ทำงานเกษตรมีรายได้เป็นของตนเองเพียงร้อยละ ๓๘ ร้อยละ ๔๕.๒ ของผู้มีรายได้จะต้องนำรายได้มาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป และร้อยละ ๔๐.๑ เลี้ยงดูสมาชิก ๑ - ๔ คน ผลสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๘ กล่าวว่า ". . . กว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดเป็นกำลังคนที่ไม่ได้สร้างสรรทางเศรษฐกิจและเป็นผู้พึ่งพิงผู้อื่น"^๔

ปัญหาเรื่องรายได้ของประชากรจำนวนไม่น้อยยังคงทำให้อำนาจไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามควรแก่สภาพ หรือมาตรฐานปานกลาง จากการสำรวจแรงงานชนบท ปรากฏว่า รายได้เฉลี่ยต่อคนในภาคเกษตรกรรมเขตชนบท ประชากรจะมีรายได้เฉลี่ยคนละ ๖.๐๓ บาทต่อวัน^๕ ในภาคต่าง ๆ ของประเทศยกเว้นภาคกลาง ยังมีผู้มีรายได้น้อยอยู่มาก สถิติ

^๑ Hilmi Toros, "FAO Report Gives Food for Thought," Bangkok Post (15 March 1978) : 6.

^๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๑๘ (กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, [ม.ป.ป.]) , หน้า ๘.

^๓ กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, รายงานผลการสำรวจแรงงานชนบทประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐ (กรุงเทพฯ : กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๐) , หน้า ๑๓.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

ปี ๒๕๑๖ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกลุ่มผู้รายน้อยหรือต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ต่อปี ถึง ร้อยละ ๔๑.๑ ภาคเหนือ ๒๕.๕ ภาคใต้ ๑๕.๒ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ๔.๑ กรุงเทพมหานคร ๐.๗^๑ ความแตกต่างในเรื่องรายได้นี้มีอยู่สูง โดยเห็นได้จากสถิติ รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในปี พ.ศ.๒๕๒๐ ในกรุงเทพฯ ๗ ธนบุรี มีรายได้ ๑๒,๖๒๕ บาท ส่วน ในภาคกลางจังหวัดอื่น ๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และใต้ มีรายได้เพียง ๒,๐๔๓, ๑,๓๓๓, ๒,๖๓๖ และ ๔,๑๕๕ บาท ตามลำดับ ปัญหารายได้ประชากรต่อคน ต่ำ สถิติรายได้ประชากรต่อคนมีเพียง ๕,๑๕๕ บาท ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ และ ๒,๓๖๔^๓ และ ๘,๓๓๓^๔ บาท ในปี ๒๕๑๗ และ ๒๕๒๐ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา (ค.ศ.๑๙๗๕) ซึ่งมีประมาณ ๑๒๔,๑๔๐ บาท (๒,๒๐๗ ดอลลาร์สหรัฐ) ญี่ปุ่น (๑๙๗๔) ๗๐,๘๖๐ บาท (๓,๕๔๓ ดอลลาร์) สิงคโปร์ (๑๙๗๖) ๑๘,๒๘๐ บาท (๕๑๔ ดอลลาร์) ฝรั่งเศส (๑๙๗๕) ๘๘,๘๐๐ บาท (๔,๔๔๐ ดอลลาร์) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (๑๙๗๕) ๑๑๘,๘๔๐ บาท (๕,๙๒๖ ดอลลาร์) อิตาลี (๑๙๗๔) ๘๘,๘๖๐ บาท (๒,๔๔๑ ดอลลาร์) สหราชอาณาจักร (๑๙๗๕) ๗๒,๘๘๐ บาท (๓,๖๔๒ ดอลลาร์)^๕

มีผู้กล่าวว่า "หากให้รายได้ประชาชาติต่อบุคคลจำนวนหนึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นมาเสมอ เท่ากันทุก ๆ ปี การที่อัตราเพิ่มขึ้นของประชากรลดลงร้อยละ ๑ . . . จะทำให้รายได้ประชาชาติต่อบุคคลสูงขึ้นกว่าร้อยละ ๔๐ ภายในระยะเวลา ๓๕ ปี และสูงขึ้นหนึ่งเท่าตัว"

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๑๐๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๑.

^๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ผู้รวบรวม, สมุดสถิติรายปีประเทศไทย, บรรพ ๓๑, หน้า ๔๓๖.

^๔ กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดู สยามจกคพหมายเหตุ ๓ (๒๗ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑) : ๑๑๓.

United Nations, Statistical Yearbook 1976 (New York : United Nations, 1977), pp. 692 - 693.

ภายในเวลา ๓๐ ปี" ๑ ประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการในการใช้ปัจจัย ทรัพยากรต่าง ๆ ก็มากขึ้นตามไปด้วย เมื่อเกิดความขาดแคลนก็ต้องแสวงหา หรือนำเข้าจากต่างประเทศ หากมีอัตราสูงกว่าการส่งออก ก็เกิดปัญหาการขาดดุลการค้าตามมา

ในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑ ขาดดุลเฉลี่ย ๒,๓๒๗ ล้านบาทต่อปี เพิ่มขึ้นเป็น ๑๐,๒๔๔ และ ๑๔,๒๐๐ ล้านบาทต่อปี ในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ ๒ และ ๓ ๒ และ "การขาดดุลการค้าในปี ๒๕๒๐ มีสูงถึง ๒๕,๕๓๕ ล้านบาท เทียบกับการขาดดุลจำนวน ๑๑,๐๔๕ ล้านบาท เมื่อปี ๒๕๑๕" ๓

๔. ปัญหาสังคม ปัจจุบันเรามีปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่และต้องการการแก้ไข การสำรวจของคณะกรรมการต่าง ๆ ของการรายงานขององค์การอนามัยโลก พบว่า มีผู้ติดยาเสพติดอยู่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน โดยเฉพาะเยาวชนอายุระหว่าง ๑๖ - ๒๔ ปี มีประมาณร้อยละ ๒๐ - ๓๐ ในเขตกรุงเทพมหานครมีแหล่งเสื่อมโทรมทั้งสิ้น ๓๐๐ แห่ง มีผู้อยู่อาศัย ๔๐๐,๐๐๐ คน ปี ๒๕๑๓ ประมาณว่า มีคนพิการ ทุพพลภาพใน

๑ สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา และมูลนิธิฟอร์ด, ประชากรกับการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย (พระนคร : สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา และมูลนิธิฟอร์ด, ๒๕๑๒) , หน้า ๑๕.

๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๒๓๓.

๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กองศึกษาภาวะเศรษฐกิจและเผยแพร่การพัฒนา, รายงานสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทย ปี ๒๕๒๐ (กรุงเทพฯ : กองศึกษาภาวะเศรษฐกิจและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๒๑) , หน้า ๕๕.

๔ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๓๑๒.

๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๕.

ประเทศรวมทั้งสิ้น ๑๔๒,๒๐๐ คน^๑ การสำรวจของกรมประชาสงเคราะห์ปี ๒๕๑๙ พบว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้งไว้ตามโรงพยาบาล สถานพยาบาล ๓๓๔ แห่ง มีจำนวน ๓๐๗ คน ในจำนวนนี้ร้อยละ ๒๑ พักทางสมถะ ร้อยละ ๑๘ พักทางร่างกาย^๒ ในรอบปี ๒๕๑๘ สถานสงเคราะห์เด็กของกรมประชาสงเคราะห์ให้การอุปการะเด็กกำพร้า อนาคตา เรือนไรที่ทิ้งเด็กที่มารดาทอดทิ้งไว้ เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนขาดแคลน ซึ่งบิดา มารดาไม่สามารถให้การเลี้ยงดู และให้การศึกษาคามควรแก่วัย เป็นจำนวน ๒,๓๓๘ คน^๓ สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์มีจำนวน ๕๗,๕๕๘ คน ในปี ๒๕๑๘ และมี ๖๕,๒๑๙ คนในปี ๒๕๑๙ ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ปี ๒๕๑๙ มีจำนวนผู้ต้องขัง ๖๒,๒๑๙ คน ในขณะที่อัตราความจุปกติของเรือนจำทัณฑ์สถานมีเพียง ๓๕,๐๐๐ คน ปัญหาที่มีจำนวนผู้ดำรงชีพอยู่โดยการเป็นโสเภณีอยู่จำนวนมาก ปัญหาคนขอทาน ซึ่งยังคงมีให้เห็นอยู่ทั่วไป การเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบ การมีชีวิตอยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลโดยตรง โดยอ้อม ที่รุนแรงขึ้นจากการมีจำนวนประชากรมากขึ้น

๕. ปัญหาการเมือง การปกครอง การมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความต้องการเพิ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น เพิ่มข้าราชการประจำมากกว่า ๒๒๘,๐๐๐ คน

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๙๗.

^๒ กรมประชาสงเคราะห์, กองวิชาการ, รายงานการสำรวจวิจัยเด็กที่ถูกทอดทิ้งไว้ตามโรงพยาบาลและสถานพยาบาลทั่วราชอาณาจักร (กรุงเทพฯ ๖ : กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์, ๒๕๒๐) , หน้า ๖.

^๓ กระทรวงมหาดไทย, กรมประชาสงเคราะห์, รายงานประจำปี ๒๕๑๘, หน้า ๒ - ๕.

^๔ กระทรวงมหาดไทย, กรมราชทัณฑ์, รายงานประจำปี ๒๕๑๙ (กรุงเทพฯ ๖ : กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๐) , หน้า ๓ และภาคผนวก.

ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวให้มากกว่า ๕๗๒,๐๐๐ คน^๑ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพิ่มการบริการงบประมาณในการบริการสาธารณะ การแตกต่าทางด้านความคิดเห็นในทางการเมืองอย่างยิ่งทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ อันก่อให้เกิดผลตามมา เช่น ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัยชนกลุ่มน้อย ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ ความขัดแย้งในเรื่องทรัพยากร กฎหมายทะเล น่านน้ำ ปัญหาให้ความคุ้มครองสวัสดิการประชาชน ความจำเป็นต้องออกกฎหมายต่าง ๆ มาใช้บังคับในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนขึ้น ความศักดิ์สิทธิ์ในการใช้บังคับกฎหมาย

๖. ปัญหาแรงงาน ในปี พ.ศ.๒๕๑๓ อัตราการทำงานของประเทศไทยอยู่ในระดับสูงที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง ประชากรที่ต้องการทำงานสามารถหางานทำได้เป็นส่วนใหญ่^๒ มีจำนวนคนว่างงาน ๒๒๖,๔๘๒ คน หรือร้อยละ ๑.๔ ของกำลังแรงงาน^๓ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ.๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ กล่าวถึงการว่างงานในระยะนั้นว่า "การว่างงานที่เห็นได้ยังไม่เป็นปัญหาร้ายแรงในปัจจุบัน"^๔ การสำรวจแรงงานรอบที่ ๑ รอบที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๔) จำนวนผู้ไม่มีงานทำร้อยละ ๐.๔^๕ การสำรวจแรงงานชนบท (มีนาคม ๒๕๑๔ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐) ได้ตัวเลขผู้ไม่มีงานทำ หรือ

---

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๑๓๘.

^๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานประจำปี ๒๕๒๐ (กรุงเทพฯ . กองรายงานสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, [ม.ป.ป.]), หน้า ๑๘.

^๓ สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์, การบริหารแรงงานในประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐ (กรุงเทพฯ : กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๐) , หน้า ๓๕.

^๔ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ.๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ (พระนคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐) , หน้า ๗๘.

^๕ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานประจำปี ๒๕๒๐, หน้า ๒๓.

ว่างงานร้อยละ ๓.๔^๑ พ.ศ.๒๕๑๕ คาดว่ามีผู้ว่างงานถึงประมาณ ๑.๐๕ ล้านคน หรือประมาณร้อยละ ๕.๔ ของกำลังแรงงาน ปี ๒๕๒๐ ประมาณ ๑,๒๓๙,๐๐๐ คน^๒ หรือร้อยละ ๕.๘^๓ และปี ๒๕๒๑ ประมาณร้อยละ ๕.๘^๔ จากผลการสำรวจ การคาดคะเน จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้ว่างงานได้เพิ่มขึ้นจากจำนวนสองแสนกว่าคนในปี พ.ศ.๒๕๑๓ เป็น ล้านสองแสนกว่าคน ในปี ๒๕๒๐

สถิติผู้ว่างงาน ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพขึ้นไปจนถึงระดับปริญญาโทก็มีจำนวนมาก มีจำนวนผู้ว่างงาน ๑๘,๓๐๘ หรือร้อยละ ๒๕.๓ ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ และมีจำนวน ๘๓,๑๓๖ หรือร้อยละ ๔๔.๐ และ ๘๓,๖๖๕ หรือร้อยละ ๘๒.๕ ในปี ๒๕๑๗, ๒๕๑๘^๕

ในต่างประเทศอื่น ๆ ก็มีปัญหาการว่างงานที่กำลังก่อให้เกิดความหวาดวิตก และกล่าวถึงกันอยู่ สถิติปี ค.ศ.๑๙๗๗ แสดงให้เห็นระดับการว่างงานของประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ ๗.๕ ญี่ปุ่น ๒.๐ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ๔.๑ สวีเดน ๐.๙ สหราชอาณาจักร ๖.๒, ๗.๓^๖ สิงคโปร์ ๔.๔ อินโดนีเซีย ๘.๘ ในปี พ.ศ.๒๕๑๕^๗

^๑ กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, รายงานผลการสำรวจแรงงานชนบทประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐, หน้า ๕.

^๒ สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์, การบริหารแรงงานในประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐, หน้า ๖๖.

^๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๑๒๘.

^๔ เรื่องเดียวกัน.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๖.

^๖ International Labour Office, Year Book of Labour Statistics

(Geneva : International Labour Office, 1977) , pp. 461 - 464.

^๗ รายงานขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศ ดู สุวิทย์ ยี่งวรพันธ์, การบริหารแรงงานในประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐, หน้า ๓๖.

ปัญหาการว่างงานมีสาเหตุหนึ่งที่มาจากการเพิ่มประชากรที่สูง สรุปลผลการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๓ ก็กล่าวถึงปัญหานี้ว่า "การเพิ่มประชากรในอัตราสูงก่อนแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๓ ทำให้กำลังแรงงานเพิ่มถึงร้อยละ ๒.๖ ต่อปี ในช่วงระยะของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๓"^๑ สถิติของกรมแรงงานในปี พ.ศ.๒๕๒๐ มีผู้ไปทำงานต่างประเทศ ๓,๘๗๖ คน^๒ ปี ๒๕๒๑ (ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ มกราคม - กันยายน ๒๕๒๑) มีจำนวน ๕,๕๗๑ คน^๓ แสดงให้เห็นถึงคนงานไทยเริ่มไปแสวงหางานทำในต่างประเทศเพิ่มขึ้น

นอกจากปัญหาการว่างงาน ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานอื่น ๆ อีก เช่น สภาพการทำงาน สวัสดิการและความมั่นคงในการทำงาน การทำงานต่ำกว่าระดับ ค่าจ้างแรงงาน การนัดหยุดงาน ฯลฯ การลดอัตราการเพิ่มประชากรเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ลปัญหาเหล่านี้

๗. ปัญหาการศึกษา ปัญหาผู้ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้ไม่รู้หนังสือ การประชุมระหว่างประเทศในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่กรุงเทพมหานคร ค.ศ.๑๙๖๘ กล่าวว่า "ทั่วโลกมีผู้ไม่รู้หนังสืออยู่เกินกว่าเจ็ดร้อยล้านคน" ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ประเทศไทยมีจำนวนประชากร

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๓๓.

^๒ กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, กองวิชาการและวางแผน, ฝ่ายวิจัยแรงงาน, สถานการณ์แรงงาน ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๒๐) : ๓.

^๓ กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, กองการจัดหางาน, รายงานผลการจัดหางานทั่วราชอาณาจักร ในรอบปีงบประมาณ ๒๕๒๑ (กรุงเทพฯ ฯ : กองการจัดหางาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๒๑) , หน้า ๖.

United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 49.

ผู้ไม่รู้หนังสือ ๕,๓๐๕,๒๖๘ คน (ร้อยละ ๔๖.๓) ปี ๒๕๐๓ มีจำนวน ๕,๒๓๐,๐๕๔ คน (ร้อยละ ๒๙.๒) และ ปี ๒๕๑๓ มีจำนวน ๔,๒๖๕,๔๒๔ คน (ร้อยละ ๑๘.๒) ผลการสำรวจในปี พ.ศ.๒๕๑๔ ผู้มีอายุ ๗ - ๑๔ ปี ไม่ได้เรียนประมาณ ๒.๔ ล้านคน (ร้อยละ ๒๐) และคาดว่า ประชากรผู้ไม่รู้หนังสือในปี ๒๕๒๓ มีจำนวน ๕,๑๖๐,๒๐๘ คน (ร้อยละ ๑๖.๖) ^๓ แม้ตัวเลขผู้ไม่รู้หนังสือจะลดลงแต่ก็ยังมีอัตราสูง ประเทศอื่น ๆ ก็มีปัญหาในเรื่องประชากรไม่รู้หนังสือเช่นกัน ประเทศอินเดียน (ค.ศ.๑๙๗๑) มีเปอร์เซ็นต์ผู้ไม่รู้หนังสือ ๖๖.๖ อินโดนีเซีย (๑๙๗๑) ๔๓.๔ มาเลเซีย (๑๙๖๒) ๔๗.๒ ปากีสถาน (๑๙๖๑) ๔๘.๖ ฟิลิปปินส์ (๑๙๗๐) ๑๗.๔ สิงคโปร์ (๑๙๗๐) ๓๑.๑ บางประเทศจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือมีอยู่น้อย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา (ค.ศ.๑๙๖๘) มีเปอร์เซ็นต์ของผู้ไม่รู้หนังสือ ๑.๑ ญี่ปุ่น (๑๙๖๐) ๒.๒ ฝรั่งเศส (๑๙๔๖) ๓.๖ อิตาลี (๑๙๗๑) ๖.๑ สหภาพโซเวียต (๑๙๗๐) ๐.๓

โอกาสในการศึกษาเล่าเรียน பிரமிகการศึกษา ปี ๒๕๑๗ แสดงให้เห็นว่า ในระดับการศึกษา ป.๔ มีนักเรียน ๘๘.๘๘ % ต่อประชากรในวัยเรียน และลดลงเหลือเพียง ๓๘.๔๗, ๒๔.๐๘, ๑๑.๗๒, ๔.๗๖ และ ๒.๓๕ % ในระดับการศึกษา ป.๗, ม.ศ.๓, ม.ศ.๕,

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สถิติประชากรผู้ไม่รู้หนังสือของประเทศไทย พ.ศ.๒๔๙๐ - ๒๕๒๓ (กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๒๐) , หน้า ๑.

^๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กองรายงานสถิติ, รายงานประจำปี ๒๕๑๘ (กรุงเทพฯ ฯ : กองรายงานสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี /ม.ป.ป.๗) , หน้า ๒๘.

^๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สถิติประชากรผู้ไม่รู้หนังสือของประเทศไทย พ.ศ.๒๔๙๐ - ๒๕๒๓, หน้า ๖๑.

UNESCO, Statistical Yearbook 1976 (Paris : UNESCO, 1977) , pp. 49 - 56.

อุดมศึกษา ๑ และ ๔ ตามลำดับ จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าสถาบันชั้นอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นทุกปี เกินความสามารถที่จะรับเข้าศึกษาได้ทั้งหมด ในปีการศึกษา ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗ มีจำนวนผู้สมัครสอบ ๔๑,๓๓๓ คน สอบได้ (สถาบันสามารถรับเข้าศึกษาได้) ๑๐,๒๔๔ คน^๒ ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ มีผู้เข้าสอบ ๗๕,๕๖๐ คน สอบได้ ๑๓,๕๕๗ คน^๓

การสำรวจประชากรในชนบท ซึ่งอยู่ในวัยที่เริ่มต้องรับการศึกษาภาคบังคับจำนวน ๒๔,๕๑๓ คน ประมาณร้อยละ ๕๑.๔ เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ร้อยละ ๖.๒, ๕.๐, ๒.๓ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗, มัธยมศึกษาปีที่ ๓, มัธยมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ผู้ที่เรียนจบชั้นสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ มีเพียงร้อยละ ๑.๔^๔ ในระดับอุดมศึกษาจากการสำรวจในปี ๒๕๑๕ ปรากฏว่า พวกที่มาจากครอบครัวชาวไร่ชาวนามีเพียงร้อยละ ๖^๕

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษายังมีอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านการศึกษา แคลนงงบประมาณในการดำเนินการ สถานศึกษา ครู อาจารย์ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอ หรือทันกับอัตราการเพิ่มของประชากร อันจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา การ

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงายปลัดกระทรวง, กองแผนงาน, รายงานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๗ (กรุงเทพฯ : กองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๘), หน้า ๑๕๓.

^๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สถิติประชากรผู้ไม่รู้หนังสือของประเทศไทย พ.ศ.๒๔๙๐ - ๒๕๒๓, หน้า ๒๕.

^๓ ตัวเลขของประธานอนุกรรมการรวมคะแนนและจัดลำดับที่การสอบเข้ามหาวิทยาลัย คู่มือ สยามรัฐ (๔ พฤษภาคม ๒๕๒๑) : ๑, ๑๒.

^๔ กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, รายงานผลการสำรวจแรงงานชนบท ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐, หน้า ๔.

^๕ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๑๕.

ลดอัตราการเพิ่มของประชากรจึงเป็นทางหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหาค่าง ๆ ดังกล่าว และช่วยให้บิดา มารดาสามารถให้การศึกษาแก่บุตรได้มากยิ่งขึ้น

๕. ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ โรงพยาบาล ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ประเทศไทยมีแพทย์ปริญญา ๑ คน ต่อประชากรจำนวน ๗,๐๐๐ คน ซึ่งอัตราส่วนมาตรฐานควรเป็น ๑ ต่อ ๑,๐๐๐ ปี ๒๕๑๕ มีแพทย์และทันตแพทย์ ๔,๗๗๕ คน เป็นแพทย์ ๔,๒๕๔ ทันตแพทย์ ๕๒๑ คน ซึ่งเป็นอัตรา ๑๒.๔ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน มีพยาบาล ๑๕,๑๕๑ ซึ่งเป็นอัตรา ๓๘.๓ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ปี ๒๕๑๖ มีแพทย์ ๔,๖๐๖ ทันตแพทย์ ๕๘๖ เภสัชกร ๑,๕๔๓ พยาบาล ๑๐,๕๕๖ ปี ๒๕๑๗ มีแพทย์ ๔,๖๔๖ ทันตแพทย์ ๖๐๐ เภสัชกร ๑,๗๕๗ พยาบาล ๑๑,๖๑๓ คน จำนวนอำเภออีก ๑๒๐ อำเภอ อำเภอที่ยังไม่มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ แสดงให้เห็นว่า เราขาดบุคคลากรทางการแพทย์ และอัตราการเพิ่มบุคคลากรทางการแพทย์ไม่ทันกับอัตราการเพิ่มของประชากร ขาดแคลนสถานพยาบาล การกระจายแพทย์ไม่ได้สัดส่วน อัตราส่วนของแพทย์ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและเทศบาล ในส่วนกลาง มีอัตราแพทย์ ๑ คน ต่อประชากร ๑,๖๒๑ คน แต่

กระทรวงสาธารณสุข, การเพิ่มประชากรและการวางแผนครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๑๔) , หน้า ๔๒.

สำนักงานนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ผู้รวบรวม. สมุดสถิติรายปีประเทศไทย, บรรพ ๓๑, หน้า ๔๕.

กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวง, กองสถิติสาธารณสุข, สถิติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๑๖ - ๒๕๑๗ (กรุงเทพฯ : กองสถิติสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, [ม.ป.ป.]) , หน้า ๒๕๑.

เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๕.

ตัวเลขจากการเปิดเผยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข คุณ สยามรัฐ

(๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑) : ๑.

ในชนบทมีอัตราแพทย์ ๑ คน ต่อประชากร ๓๐,๘๒๓ คน การจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการให้บริการด้านสาธารณสุขให้เพียงพอต่อความต้องการ

๙. ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ อัตราการเพิ่มของประชากรก่อให้เกิดความต้องการ ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานต่าง ๆ ในปัจจุบัน น้ำมันกำลังเป็นปัญหา มีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ ไปทั่วโลก ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ เช่น ก๊าซธรรมชาติ แร่ธาตุอื่น ๆ ก็เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิด ความหวาดวิตกกังวลเช่นกัน ปัญหาการใช้ การทำลายป่าไม้ เป็นเหตุให้เนื้อที่ป่าไม้ของ ประเทศที่เหลืออยู่ประมาณร้อยละ ๕๗ ของเนื้อที่ทั้งประเทศในปี ๒๕๐๔ เหลือเพียงประมาณ ๓๗ ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ในปี ๒๕๑๕ ^๒ ปัญหาสัตว์ป่าบางประเภทต้องสูญพันธุ์ การขาด สถานที่ทำเป็นอนุสถานแห่งชาติ ปัญหาน้ำท่วม ฯลฯ

๑๐. ปัญหาสิ่งแวดล้อม การเพิ่มของประชากรก่อให้เกิดการตั้ง ขยายถิ่นฐาน การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเมือง การใช้เทคนิควิทยาการใหม่ ๆ เพื่อผลิตสิ่งสนองความ ต้องการ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อม และปัญหาต่าง ๆ ตามมา ปัญหาอากาศเป็นพิษ น้ำในแม่น้ำ ทะเลเสีย อันเกิดจากการปล่อย ก๊าซพิษ สารเคมี ของเสียของโรงงาน รถยนต์ เรือ ปัญหาอันเกิดจากเสียง ปัญหาของ เมืองที่แออัด การจราจรคับคั่ง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากมนุษย์ทั้งนั้น คำประกาศของ การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสภาพแวดล้อมของมนุษย์ ที่กรุงสตอกโฮล์ม ค.ศ. ๑๙๗๒ ก็กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า "มนุษย์เป็นทั้งผู้สร้าง และผู้ทำลายสภาพแวดล้อม" ^๓

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๒๔๐.
^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๔.

^๓ United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 62.

๑๑. ปัญหาการสูญเสียสิทธิเสรีภาพของบุคคล ประชากรที่เกิดเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ทำให้สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสัปดาห์ละวัน การใช้เทคนิควิทยาการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนมาใช้บังคับในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นการที่บุคคลจะทำอะไรตามใจชอบในปัจจุบันย่อมเป็นไปได้ยาก แต่จะต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย